

SPOMIENKA

na doc. PhDr. ANDREJA STANČÁKA, CSc.

Vo veku nedožitých 90-tich rokov zomrel 9. marca 2014 dlhoročný pracovník Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach doc. PhDr. Andrej Stančák, CSc., ktorý patril k zakladateľskej generácii klinických psychológov na Slovensku. Miesto psychológie v medicíne bolo jeho celoživotnou odbornou témou, ku ktorej sa približoval v rovine výskumnej (oblasť psychosomatiky a psychofyziológie emócií) i v rovine praktickej (oblasť možností psychodiagnostického odhaľovania psychopatologických zmien v oblasti psychiatrie). Intenzívne sa venoval problematike suicidálneho správania a možnostiam krízovej intervencie. Významná bola jeho práca v oblasti forennej psychológie a psychologickú sexuológie.

Andrej Stančák sa narodil 20. 9. 1924 v Pečovskej Novej Vsi, okres Prešov. Po štúdiách na strednej škole nastúpil v r. 1945 na Filozofickú fakultu vtedajšej Slovenskej univerzity v Bratislave a graduoval úspešne v r. 1950. Nesmierne si vážil podnetné roky 1948/49, kedy študoval na Jagellonského univerzite v Krakove. Jeho rigorózna práca *Psyché tuberkulózneho človeka* (1950), neskôr kandidátska dizertačná práca *Niektoré aspekty periférnych ciev a emócií so zreteľom na pletyzmografiu* (LF UK, 1966) a habilitačná práca *Katecholamíny vo vzťahu k psychickej činnosti* (LF UPJŠ, 1967) už zreteľne vyprofilovali jeho odborný záujem v oblasti psycho – somatických vzťahov. Docent Andrej Stančák pôsobil v rokoch 1951 – 1992 na Psychiatrickej klinike UPJŠ v Košiciach. Svojím zodpovedným prezentovaním odboru psychológia v medicínskych kruhoch jednoznačne vytvoril nastupujúcej generácii klinických psychológov v Košiciach pôdu akceptácie odboru. Veľkým plusom jeho snaženia bolo, že vedel spolupracovať a byť odborne užitočný pre kolegov v oblasti medicíny - jeho veľká odborná téma *Emócií* bola vedeckým putom s medicínskymi odborníkmi, má veľa psychofyziologicky zameraných článkov, tiež sa výrazne angažoval v problematike kardiovaskulárnych ochorení – riešenie typu správania „A“ zabezpečilo, že slovenská psychosomatika bola na

medzinárodne porovnateľnej úrovni. Táto jeho schopnosť vedieť užitočne prispieť medicíne pri riešení aktuálnych vedeckých problémov určite pomohla včleniť košickú klinickú psychológiu do košickej medicíny i v praktickom rozmere – dokázal vytvoriť organizačne samostatné *Oddelenie klinickej psychológie* vo vtedajšej Fakultnej nemocnici koordinujúce prácu mladých klinických psychológov na psychiatrii, neurológii, gynekológii, internej, dialýze a rehabilitácii, onkológii. Jeho publikačná činnosť bola rozsiahla, svojím spoluautorstvom v troch celoštátnych učebniciach – *Lekárska psychológia* (1982), *Psychodiagnostika dospelých* (1992), *Učebnica psychiatrie* (1993), výrazne ovplyvnil trendy a úroveň klinickej psychológie v jej teoretických i praktických dimenziách presahujúcich rámec košickej univerzity. Bol členom redakčných rád v medzinárodných časopisoch (*Activitas nervosa superior*, *Psychosynthesis*, *Review of sexuology*) a vedúcim riešiteľom viacerých výskumných úloh, z ktorých najvýznamnejšou a najkomplexnejšou svojím psychodiagnostickým záberom bola úloha *Problémy samovraždy*.

Ani po odchode do dôchodku neprestal sledovať dianie v odbore a ochotne prijal pozvania na prednášky pre mladých študentov psychológie. Jeho celoživotná práca, a v posledných rokoch výrazná celospoločenská angažovanosť bola r. 2010 ocenená cenou primátora mesta Košice za prínos v oblasti vedecko-výskumnej, publikačnej činnosti a starostlivosti o zdravie občanov mesta Košice. Svoje pracovné poslanie ukončil vo veku 85-tich rokov.

Doc. PhDr. Andrej Stančák, CSc. bol dlhoročným pedagogickým pracovníkom Katedry psychiatrie Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach a externe viedol výučbu klinickej psychológie na viacerých slovenských fakultách. Veľa publikoval, časopisecky aj knižne, a mnohé z jeho prác sú naďalej súčasťou teoretickej prípravy nových generácií klinických psychológov.

Poslednej rozlúčky s doc. PhDr. Andrejom Stančákom, 12. 3. 2014 v košickom krematóriu, sa zúčastnila okrem jeho blízkych aj odborná obec a jeho žiaci. Česť jeho pamiatke.

PhDr. Milana Kovaničová, CSc.